

Com vàreu decidir de biografiar Marilyn Monroe?

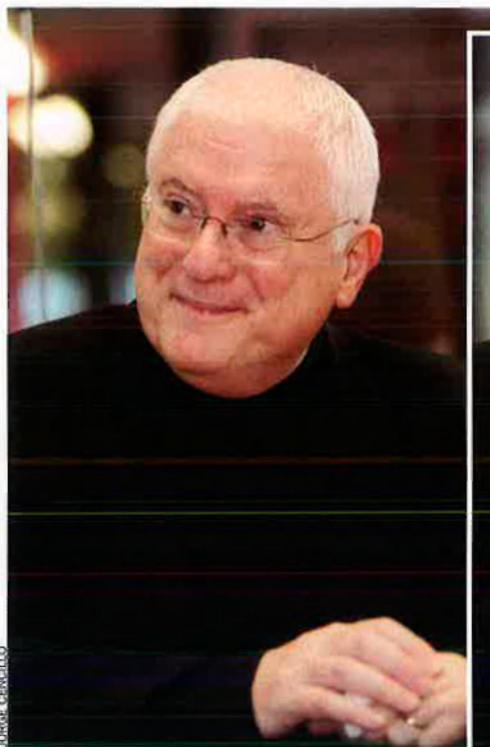
—Em van convidar a veure l'arxiu de Milton Green, que va ser el seu fotògraf i soci empresarial, a fer un cop d'ull a centenars i centenars de capses de material que ningú no havia vist abans. I aleshores em vaig adonar que no s'havia escrit mai sobre la Marilyn Monroe real, que ningú no l'havia entesa. I m'hi vaig posar. Vaig entrevistar centenars de persones. I moltes em deien: "Si us plau, explica finalment la veritat sobre aquesta persona tan meravellosa." Van ser tres anys de feina, d'estudiar documents i arxius, tres anys emocionants i apassionants en anar descobrint que la Marilyn Monroe real no tenia res a veure amb la de ficció, amb la que ens mostra el mite.

—Res de res?

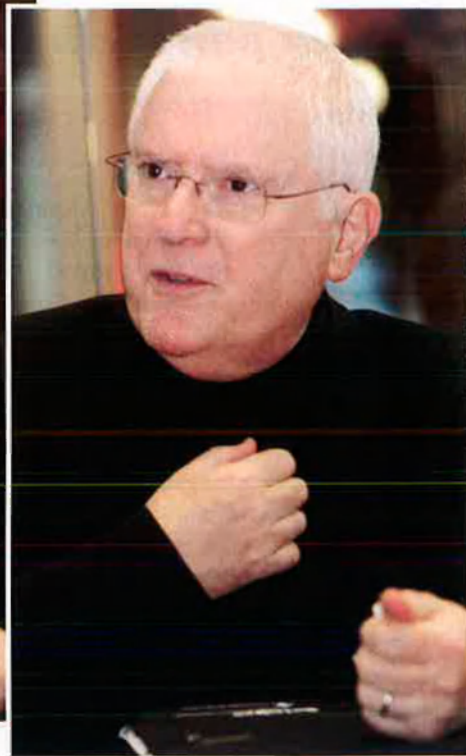
—[Rotund] No. Va ser classificada com a estúpida, com a *sexy* i ximple. Volien encasellar-la, per vendre-la millor. Però ella no era estúpida. Gens. Que va cometre errors? Sí. Va tenir problemes? Sí. Era un ésser humà. Però volia aprendre. I és commovedor de veure-ho, això. Tenia un bon cervell. En persona, sense el seu maquillatge, era molt senzilla: portava ulleres i li agradaven els llibres. El cas és que a Hollywood van descobrir la seva vulnerabilitat, les parts d'ella que eren febles, que tenien por. Havia passat una infantesa molt dolenta. I Hollywood és molt efectiu a l'hora de captar-ho i d'explotar-ho, això.

—Sona terrible...

—Es horrorós. Horrorós. Però d'alguna manera ella se'n va sortir, va poder transcendir aquella infantesa espantosa i va aconseguir de fer coses importants i belles. No hem d'oblidar que, de petita, la traslladaven de casa en casa, d'un lloc a un altre. I hi havia aquella dona boja, Grace, la seva tutora, que volia que fos la nova Jean Harlow. I després la van casar, a 16 anys... De manera que quan van aparèixer els productors dels grans estudis de Hollywood i li van dir: "Et convertirem en algú"... ja m'explicaràs: era una víctima a punt per a ser explotada. I no tenia recursos per a dominar la situació. Però resulta que gairebé inesperadament va desenvolupar un veritable talent.

JOAQUÍN GARCÍA

“Marilyn Monroe tenia un bon cervell”

“Només escric sobre persones que respecto.

Per què hauria de malgastar el temps en els altres?” És considerat el biògraf de les estrelles (de Hitchcock a Audrey Hepburn). Donald Spoto (New Rochelle, Nova York, 1941) ha convertit investigació meticulosa en llibres d'èxit.

—Aquesta va ser una seva batalla de temps: el reconeixement professional.

—Podem dir que fins el 1955 tothom la veia com una deessa del sexe —cosa que ella odiava—, però després va començar a fer una altra mena de films i es va mostrar com una actriu seriosa.

—A contra corrent de les intencions dels grans estudis.

—Els l'havien convertida en una Eva bíblica: era la temptadora, la seductora, la que havia aconseguit obrir-se camí i arribar fins a dalt de tot per mitjà del sexe. Però aquesta cantarella no té cap relació amb la veritat. Cap. De fet, això mateix ho han dit de moltes altres, no? Hi ha hagut dones que han patit molt, a Hollywood, per aquesta mena d'acusacions. Moltíssim. Bé, doncs, a més de terrible, és ridícul: un cop se n'haguessin anat al llit amb els productors, què et penses que podien fer, ells,

"No hi va haver mai cap afer sexual entre Marilyn Monroe i Robert Kennedy: això no casava ni amb el caràcter de l'un ni amb el de l'altra."

mort de Marilyn Monroe, algú va dir: "I si hagués passat això?" I la gent està molt disposada a creure ràpidament en alguna cosa escandalosa. No conceben que si hi ha un polític poderós i atractiu i una estrella del cinema bella i *sexy* no s'emboquin. Però és que no ho van fer. El darrer dia, Robert Kennedy era a 500 milles de distància. I jo tinc tots els papers i documents per a provar-ho.

—I què ens en diu, de John Kennedy?

—Ella va passar una tarda amb el president Kennedy. Una tarda. Allà al desert de Califòrnia, a casa de Bing Crosby, l'actor. Vint minuts, van estar sols. Què va passar en aquest espai de temps? No ho sé. Mai no en van parlar.

—I la imatge felicitant-li l'aniversari, cantant d'aquella manera i amb aquell vestit?

—El vestit era fantàstic, sí. Deixa'm que t'ho expliqui: d'entrada, hi ha el fet que ella era una actriu de cinema, acostumada a repetir les escenes una vegada i una altra: no tenia experiència de cantar en directe (només ho va fer dues vegades: l'altra fou a Corea, davant els soldats) i estava molt nerviosa. Per això fa aquella veu, com xiuxiuejant. De segur que l'has vist alguna vegada, aquest enregistrament.

—Sí.

—El que no t'ensenyen, però, és que Peggy Lee va sortir també a l'escenari i va cantar el "Happy Birthday"; que Ella Fitzgerald va sortir i va cantar el "Happy Birthday"; que Sammy Davis Jr. va sortir i va cantar el "Happy Birthday"... Tothom ho va fer. Però amb els enregistraments pots convertir els fets en allò que vulguis, i si només mostres Marilyn i el seu tremolor, els seus nervis, i després hi enganxes una imatge del president rient (per un acudit d'algun dels còmics, posem per cas)... crees una altra realitat. I això es va crear per fer la impressió que cantava per al seu amant. Però és que John Kennedy no era pas neci: mai no hauria fet pujar la seva amant a cantar! Les dones amb les quals tingués algun afer no hi eren aquella nit, home! Ara

bé: l'estudi va deixar córrer la història perquè era boníssima per a guanyar diners.

—Per què ho tenim tan assumit, que estaven embolicats?

—Per exemple, perquè Norman Mailer, el famós escriptor americà desaparegut fa poc, va escriure un llibre en el qual en parlava. Passats els anys ho va confessar en una entrevista al xou més famós de la televisió americana: "M'ho vaig inventar pels diners", va dir. No entenc com podia viure amb ell mateix després d'haver fet això.

—Què en sabeu, de la mort de Marilyn Monroe?

—Que no es va suïcidar. De cap manera. No, no, no... Es volia tornar a casar amb Joe DiMaggio. Hi ha papers molt interessants en aquest sentit: havien comprat el menjar per a la recepció de nocces, ja tenien bitllets d'avió per a anar a Nova York... També es resolien els problemes que tenia amb el film que no va poder acabar, *Something's Got to Give...*

—I què va passar, doncs?

—Que hi havia aquell psiquiatre espantós que la controlava i l'havia apartada dels amics perquè volia ser l'única persona de la seva vida, tenir-la en propietat. En realitat era ell, qui necessitava ajut psiquiàtric: totes les actrius rosses famoses eren pacients seves (n'hi va haver una altra que va ser trobada morta a casa per culpa de pastilles: Inger Stevens). Encara que el coneguessin com a Ralph Greenson, el seu nom veritable era Romeo Greenson. Tenia una germana bessona: com penses que es deia?

—No pot ser...

—Sí: Julieta. El cas és que li van subministrar, a la Marilyn, medicacions contradictòries: uns tranquil·litzants d'una banda i, d'una altra, Greenson li va dir a la criada que li donés unes pastilles diferents en un ènema (de vegades se'n posava per aprimar-se: no és bo, però als anys 60 hi havia moltes dones que ho feien). I les dues medicacions van xocar. Això la va matar. Tot plegat és a l'informe dels metges, però ningú no ho havia mirat!

—Per què?

—Ah, jo no ho sé, això. Us puc respondre amb un exemple: ella tenia a la seva disposició, cada dia, una li-

correspondre lleialment a un compromís no escrit? No: les haurien deixades estar. Ella no ho necessitava, això. Que tenia amants? És clar. Alguns dels seus fotògrafs? Sí. Milton Green, durant un temps. I Andre De Dienes. I un parell més. Tenia salut, els respectava, s'agraïen... Perdoneu: ningú no té dret a jutjar-ho, això. Però no necessitava embolicar-s'hi per utilitzar-los. Més aviat eren ells, els qui la utilitzaven.

—A l'hora d'esmicolar llegendes, no us heu estat de res. De fet, reduïu molt considerablement la seva relació amb els Kennedy...

—Us ho resumiré: Robert Kennedy i Marilyn Monroe mai no van tenir cap afer: no eren amants.

—Però hi ha gent que el situa a casa de Marilyn...

—No.

—...la nit de la seva mort.

—És impossible que ningú pugui demostrar res en aquest sentit. Al meu llibre he provat que Robert Kennedy i Marilyn Monroe van coincidir quatre vegades en esdeveniments socials. Sempre hi havia gent al voltant. No hi va haver mai cap afer sexual entre ells: no hi va haver festeig. No casava ni amb el caràcter de l'un ni amb el de l'altra. Però deu anys després de la

musina amb xofer pagada per l'estudi, per la Fox. Un privilegi, però també una qüestió de seguretat. I era obligat d'apuntar hora i lloc on la portaven (10 h., perruqueria; 12.30, comprar; 13 en punt: dinar amb aquest i l'altre; etc.) I vaig pensar: fa molt de temps, de tot això, però la companyia de limusines encara continua funcionant, a Beverly Hills. Me n'hi vaig anar. I hi vaig trobar una dona gran, menuda, allà asseguda. I li vaig dir: "Voldria saber si encara teniu els registres del xofer de Marilyn Monroe..." I la dona de l'oficina va somriure i em va respondre: "Esperava que abans no em morís algú vindria i m'ho demanaria, això." I se'n va anar i va tornar amb capses i capses plenes de petites fitxes, tot signat pel xofer i Marilyn durant tres anys! Vaig empassar-me saliva i li vaig demanar: "Que puc seure una estona i prendre unes quantes notes?" I ella: "No, no: emporteu-vos-ho a casa el cap de setmana, feu-ne còpies i torneu-nos-ho."

—Es que a ningú...

—A ningú no se li havia acudit de fer-ho; o no s'havien volgut prendre la molèstia de fer-ho. Suposo que és més fàcil dir qualsevol cosa sensacionalista i provar de guanyar-hi diners. Qui podia voler que Marilyn morís? Es ridícul! Però cal inventar la història truculenta: era bonica, sexy, popular, tenia èxit: calia que caigués, que s'enfonsés, que "pagués per tot això": vet aquí l'arrel puritana d'Amèrica. Però saps què he descobert? Que si dius la veritat i fas la teva feina ben feta, al final tens recompensa: el meu llibre s'ha traduït a 26 llengües i es continua editant, després de quinze anys! Va ser un privilegi, de poder explicar la veritable història d'una bona persona. Voleu que us en digui una altra?

—Endavant.

—No era una alcohòlica. De fet, no podia tolerar les begudes fortes, els destil·lats. Amb el whisky i semblants es posava malalta. Li agradava el xampany, això sí.

—Però són famosos els retards al rodatge de *Ningú no és perfecte* que tant van fastiguejar Toni Curtis i Jack Lemmon maquillats i vestits de dones, esperant durant hores que Marilyn comparegués.

—Deixa'm dir, d'entrada, que ella

"Ella no es va suïcidar: el seu psiquiatre li havia donat medicacions contradictòries"

'Marilyn llegint *Ulisses*': una imatge d'Eve Arnold (1952). La fotògrafa explica que, en anar a veure l'actriu, la va trobar concentrada llegint Joyce en veu alta. D'aquí ve el tema de la sessió.

era una persona molt especial. Tenia problemes, sí. Sovint es considera que és terrible que les dones tinguin problemes, però quan els passa als homes es deixa en un "ja se sap"... Spencer Tracy, per exemple, era un terrible alcohòlic. De vegades desapareixia a mig rodatge i podia estar-s'hi tres setmanes! Bevent. No es tracten tots dos casos igual.

—És cert...

—Quan rodaven *Ningú no és perfecte*, Marilyn estava força malament, la major part del temps. Cal recordar que als anys 50 no se'n sabia gaire res, dels perills de les pastilles. I els metges en donaven amb certa alegria —mireu el cas de Judy Garland, vint anys abans, que de ben jove s'hi havia fet addicta...—: pastilles per a dormir i, després, per a alçar-se del llit; pastilles per a tenir energia o per a aprimar-se o per al que fos. Això va arruïnar moltes vides —penso ara en Tennessee Williams, sobre qui també vaig escriure.

I a Hollywood els metges no volien perdre cap pacient. Així doncs, quan hi anaven les estrelles —posem-hi Elisabeth Taylor— i els deien "en vull més", els en donaven. Avui dia totes aquestes drogues són regulades, cal omplir papers, però en aquell temps... era un desastre. Jo, és que no puc veure *Ningú no és perfecte*: la trobo molt trista.

—Home...!

—Ja sé que a tothom li encanta. No pas a mi. Arthur Miller i els altres li portaven pastilles i xampany i ho pots veure a la pel·lícula, que els ulls no li enfoquen. Jo no ho puc suportar, això: és el començament de la fi. I el que ve darrere encara és pitjor. *Vides rebels*, de John Huston, amb guió de Miller. I als documentals surt Huston dient [posa veu greu, imitant el director]: "La pobre criatura... era tan autodestructiva..." No senyor: no ho era. De cap manera. Però el matrimoni amb Miller anava a mal borràs. Les coses no funcionaven. Tenia por. I rebia molta pressió. Sabia que Hollywood ja començava a pensar: "Uhm... Es fa gran... Aviat n'haurem de prescindir."

—Per no acabar tristos l'entrevista: ens podeu dir per què penseu que Marilyn continua essent un mite tan poderós?

—Perquè va morir jove, perquè era especial... Potser perquè en el fons sabem que no l'hem entesa. I ens interpel·la encara des del fons del nostre cervell. A les dones també els agrada perquè hi reconeixen la seva vulnerabilitat, la seva gentilesa. Ella sortia a la pantalla i era com si digués: "Estimeu-me, sóc aquí... tal com sóc." Tenia alguna cosa que t'arribava, que commovia. A més, ella representa una eròtica divertida. Es fa fotos amb la boca entreoberta, amb pantalons curts, camisoles... o nua, i no hi ha res de vergonyós ni perillós en el sexe que traspua Marilyn.

—Senyor Spoto: heu fet un munt de biografies...

—Ara preparo la de Grace Kelly: una bona amiga.

—No heu pensat que algun dia algú escriurà la vostra?

—[Riu i respon teatralment, afegint intenció als seus mots] Oh, és que la vida dels escriptors no és gaire interessant... Seiem sols en una habitació amb trossos de papers i para de comptar.